

Pla de Museus de Catalunya

La realitat museística catalana és extraordinàriament variada i prolífica i les actuals estructures museològiques amb prou feines donen resposta a les necessitats actuals i als reptes de futur que planteja la nostra societat. Aquesta realitat ha tingut una especificitat molt important: la museologia territorial. Al llarg de la història hi ha hagut un tradicional estira i arronsa entre aquesta realitat territorial viva, en constant augment, i la necessitat evident de crear unes infraestructures museístiques nacionals, en un context econòmic sempre escàs envers el patrimoni cultural. Ara, 17 anys després de la publicació de l'actual llei de museus, cal un nou impuls per a solucionar aquesta falsa dicotomia i afrontar la nova realitat museística catalana.

1. Breu història dels museus catalans

L'origen dels museus catalans el podem buscar en la nissaga de la família Salvador, que des del segle XVII fins al XIX, van mantenir una important col·lecció d'història natural, que va donar lloc a un gabinet de ciències, un jardí botànic i finalment un museu. Tanmateix, els primers museus catalans que perduren encara foren els museus provincials d'arqueologia, antiguitats i belles arts, sorgits a partir de les desamortitzacions dels béns de l'Església i gestionats per les comissions provincials de monuments, a partir de la publicació del reial ordre de 13 de juny de 1844. D'aquest període o de la seva empenta daten: el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (1834), l'actual Museu Arqueològic de Catalunya, a Montjuïc (1835), el Museu d'Arqueologia de Girona, a Sant Pere de Galligants (1846), i la Sala d'Arqueologia de l'Institut d'Estudis Ilerdencs (1864), avui integrada al Museu de Lleida Diocesà i Comarcal.

Tanmateix, a partir d'aquest impuls, que estava homologat a tot Espanya, la museologia catalana aniria prenent un caràcter propi, entre un estat centralista i la recerca d'una d'identitat a través de les arrels de la història i la cultura catalanes. Encara que els corrents internacionals, culturals i museístics arribaven prou a Catalunya, la situació especial del país va acabar definint un model propi que recollia una amalgama de voluntats, entre el col·leccionisme privat, les institucions públiques i l'associacionisme cultural. La Junta de Museus de Barcelona, l'any 1907 va culminar un procés de concentració de voluntats i interessos que, amb l'Institut d'Estudis Catalans i la Mancomunitat de Catalunya, donarà lloc a un dels períodes més creatius de la cultura i la museologia catalanes, a principis del s. XX.

A partir d'aquest moment, la museologia catalana ha viscut dues realitats separades que en comptades ocasions han aconseguit de trobar-se. La primera realitat a què ens referim és l'espontaneïtat d'una museologia territorial (fora de les capitals provincials), que ha estat independent i autònoma, emparada sovint per associacions culturals, l'Església, els centres d'estudis i prohoms o lletraferits locals. Des de finals del segle XIX trobem molts exemples: L'Enrajolada-Casa Museu Santacana (1876), el Museu Diocesà de Lleida (1895), el Museu de Mataró (1894), el Museu Comarcal de Manresa (1896), el Museu Diocesà de Solsona (1896), el Museu Comarcal de la Garrotxa (1905), el Museu d'Història de la Ciutat de Sant Feliu de Guíxols (1904), el Museu Diocesà de Tarragona (1869), el Museu Episcopal de Vic (1891), el Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú (1884). Des dels anys 40 fins als 70, la situació dels museus locals no canvia gaire, i és bàsicament de supervivència i resistència fins a l'arribada de la democràcia, on molts d'aquests museus passen a ser gestionats pels ajuntaments. Tanmateix, la Generalitat contemporània, concretament l'any 1982, va fer seva aquesta museologia i va contribuir molt notablement a la seva modernització, tant a nivell de discurs museològic (introducció dels paràmetres de la nova museologia), com a nivell museogràfic, amb la Creació de la Xarxa de Museus Comarcals de Catalunya. La llei de museus de 1990 va representar un canvi de percepció, amb la derogació de l'esmentada xarxa.

La segona realitat del país sorgeix clarament explicitada a partir de la llei de museus, i fa referència a la necessitat de crear grans infraestructures nacionals. Des de la Renaixença fins al Noucentisme foren molts i diversos els projectes de museus nacionals (d'arqueologia i etnografia, d'art, d'etnologia o cultura popular). La segona República consolidaria alguns d'aquests museus: el d'Art de Catalunya (consecució cabdal de la Junta de Museus, inaugurat l'any 1934) i el d'Arqueologia (1935), sota l'impuls de la figura de Pere Bosch Gimpera (amb una secció etnogràfica, portada per Lluís Pericot i Joan Amades). Curiosament, el món de l'etnologia consolidaria els seus projectes museogràfics els primers anys del feixisme, gràcies a l'impuls polític de Carreras i Artau i Duran i Sanpere: Museu d'Arts i Tradicions Populars de Violant i Simorra i el Museu d'Etnologia, amb col·leccions foranes d'August Panyella. Aquestes formulacions, evidentment, no van tenir la denominació nacional, encara que en la mentalitat dels seus creadors la idea hi fos somorta.

En la democràcia i els primers anys de la Generalitat la reconstrucció de les institucions perdudes amb la guerra va ser una voluntat constant però les traves de les institucions que havien heretat i mantingut el patrimoni durant 40 anys ho van fer impossible fins a la llei de museus. A partir dels anys 90, i fins avui mateix, els esforços s'han concretat bàsicament, però amb evidents desigualtats entre ells, en la finalització dels equipaments centrals dels museus nacionals. Ara toca recuperar l'esperit de començaments del segle XX i ajuntar esforços per a reconstruir un veritable teixit museístic nacional català, on els museus nacionals siguin la punta de llança de l'excel·lència i la internacionalització de la cultura catalana i conjuntament i coordinadament

tinguem a Catalunya unes xarxes territorials i temàtiques ben equipades i modernes que tanquin el cercle de la museologia del país.

2. Objectius del Pla de Museus

▶ Objectius generals

1. Articular museísticament el país.
2. Definir el nombre de museus nacionals.
3. Assolir en un temps prudencial un nivell de qualitat i excel·lència internacionals del conjunt dels nostres museus.
4. Estudiar el conjunt del nostre patrimoni moble i immoble respecte dels diferents equipaments que el gestionen des d'una perspectiva museològica.
5. Coordinar i fer confluïr les polítiques dels museus nacionals amb les dels museus locals.

▶ Objectius específics

1. Elaborar un mapa nacional de patrimoni i equipaments museístics.
2. Crear la Xarxa de Museus Locals de Catalunya.
3. Tancar el nombre de museus nacionals (4 en total) i crear el futur museu d'història, arqueologia i etnologia i un altre de ciències de la natura.
4. Redefinir les xarxes de museus nacionals sota criteris d'excel·lència, especialització i territorialitat.
5. Mantenir el registre de museus però creant canals que ens permetin d'actuar en les realitats museístiques actualment no contemplades al registre.
6. Potenciar el treball en micro-xarxes i xarxes territorials de proximitat, a banda de les dels museus nacionals.
7. Posar mecanismes a l'abast dels museus perquè es renovin museogràficament.
8. Facilitar que els nous museus i els ens patrimonials museïtzats que ho desitgin assoleixin l'estatus de museus, segons el registre de museus de Catalunya.
9. Facilitar l'accés a les noves tecnologies i als mitjans de comunicació.
10. Treballar per a millorar la comunicació i difusió dels museus, ampliar el seu públic i aprofundir-ne l'ús social.
11. Creació dels Museus-SAM, com a unitat bàsica funcional del territori.
12. Impulsar figures jurídiques consorcials pels museus diocesans participats pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.
13. Creació prioritària en aquesta legislatura de les Xarxes Nacionals d'Etnologia i Història Natural.

3. La Llei de museus de l'any 1990

Aquesta llei és el marc jurídic on ens movem actualment. El nou plantejament aquí proposat no pretén alterar la llei però sí estirar-la i dur-la fins al límit per tal de construir un nou marc museístic per a Catalunya. Entre destinar recursos i temps a la reforma de la llei o dedicar els esforços a la construcció d'una nova articulació museística hem optat clarament per la segona possibilitat. Quan aquesta articulació sigui una realitat, aleshores serà el moment de canviar la llei. Actualment, però, per a avançar ens caldrà conèixer amb detall la nostra realitat, per tal d'arbitrar mesures d'ordenament, a les que com a govern estem obligats. Mentre l'estudi d'aquesta realitat museística catalana no estigui ultimada (Mapa d'ens museïtzats), el govern actuarà sobre el vessant legal, per tal d'acabar el disseny dels museus nacionals, potenciar la realitat local i assolir la necessària integració d'ambdues realitats en un únic sistema (Pla de museus).

4. El Mapa d'ens patrimonials museïtzats

La Direcció General del Patrimoni Cultural ha encarregat a l'Institut del Patrimoni Cultural de Catalunya de la Universitat de Girona la realització del Mapa d'ens patrimonials museïtzats. Aquest mapa ens proporcionarà una imatge acurada de la realitat del nostre patrimoni i les diferents fórmules de presentar-lo que des del territori s'han impulsat. Per tant, tindrem uns mapes d'ubicació del patrimoni moble i immoble (BCINS, béns catalogats, etc.) i de la diferent tipologia d'equipaments que el tracten. Coneixem perfectament els museus i les col·leccions públiques i privades obertes al públic i el patrimoni que gestionen. Tanmateix, mal coneixem el que s'ha desenvolupat en els darrers anys des del territori. Ha nascut una variada tipologia d'equipaments o de fórmules de gestió del patrimoni comunitari, que han superat a bastament el govern català. Necessitem conèixer aquesta realitat per a ordenar-la i no ens podem permetre el luxe d'ignorar-la. Estem parlant de la diversitat de centres d'interpretació, parcs culturals, itineraris, jaciments i monuments museïtzats, etc., estesos al llarg de la nostra geografia. Aquesta ebullició té a veure, i molt, amb el dinamisme del nostre teixit local i amb la seva necessitat de trobar elements per a diversificar les fonts de desenvolupament local i amb les demandes d'un nou perfil de turista del món cultural, natural i rural; en definitiva, un usuari de valors culturals locals.

Aquest estudi estarà acabat a finals de l'any 2008, i les polítiques d'acció que se'n podran definir tindran efecte a finals de la legislatura. Tanmateix, mentre l'estudi no s'acabi, el Departament de Cultura actuarà sobre la realitat que coneix exhaustivament: la dels museus registrats, a través de l'actual Pla de Museus.

5. El Pla de Museus

El Pla de Museus és una proposta de reorganització museística del país, que respectarà el marc legal vigent i destinada a tancar un sistema de museus encara obert i fins ara mai del tot definit que pretén donar resposta a una nova realitat patrimonial que s'ha anat conformant des de la publicació de la Llei de Museus de 1990. Si no es fa una actuació en aquest nivell, el divorci entre la realitat museística del país i el model oficial provocarà una fractura difícil de superar. Ara estem en condicions de fer aquest pas sense grans costos. Els eixos del Pla són: el treball en xarxa, una nova política de subvencions i l'aplicació de les noves tecnologies.

Per tant, com que es respectarà la legalitat vigent, el Pla es sustentará en elements ja existents però reorientats. Per aquesta raó el Pla es basa en tres punts bàsics: el règim dels museus (registre de museus, política de subvencions, generalització de l'ús de les noves tecnologies), l'estructuració del sistema de museus (museus nacionals, sistemes de museus nacionals, museus d'interès nacional, xarxa de museus locals de Catalunya) i l'organització dels òrgans de gestió museística de la Direcció General del Patrimoni Cultural (Junta de Museus, Subdirecció General de Museus i Servei de Museus).

5.1. El règim dels museus

5.1.1. El registre de museus

El registre de museus continuarà essent la clau de volta del sistema de museus català. Ara bé, hem d'arbitrar mesures (línies de subvencions) perquè d'una vegada els nostres museus assoleixin els requisits mínims de qualitat marcats per la llei de museus. El Pla vol que en un període màxim de 15 anys tots els museus estiguin en condicions i aquells que no hagin fet cap esforç, surtin del registre. També s'implementaran mesures perquè la gestió dels museus assoleixi els estàndards de qualitat internacionals, en la línia de la ISO o algun altre mètode similar (Q de qualitat). El paper dels responsables del registre no serà tant el d'inspecció com el de control de qualitat.

5.1.2.. Política de subvencions

Les noves línies de subvencions estan destinades a l'assoliment de dos objectius: la rendibilització dels recursos dels museus a través del seu treball en xarxa i la millora de les estructures i de la gestió dels museus. En definitiva, s'enceta un camí cap a l'excel·lència. Les noves polítiques de subvenció seran:

- **Subvencions a xarxes territorials de proximitat o microxarxes.** Subvenció de lliure concurrència que potenciarà l'associació de museus i

ens museïtzats, per tal de millorar-ne la projecció, les polítiques de difusió, la recerca, etc. Això implica potenciar la creació de paquets unitaris que facilitin la realització dels corresponents projectes, en la línia de Girona-Museus, l'Associació de Museus de l'Alt Pirineu i l'Aran. Es vol potenciar la creació de microxarxes autoorganitzades que rendibilitzin els recursos existents.

- **Subvencions per a equipaments i remodelacions museogràfiques.** Aquesta línia, també de lliure concurrència, està directament relacionada amb la millora dels nostres museus, i marca una tendència clarament orientada a l'obtenció de l'excel·lència del nostre parc museístic.
- **Subvenció per a creació de nous museus.** Atès que són projectes i per tant no es poden acollir a subvencions de lliure concurrència per a museus, es crearà una línia d'ajuts directes per a la creació de nous museus. La finalitat d'aquest ajut serà crear museus plenament adaptats als criteris de qualitat que marca el registre. Davant l'allau de peticions de creació de nous museus, se'n potenciaran aquelles que tinguin assegurat el compromís de manteniment per part d'alguna administració o organització. Per tant, seran requisits per a obtenir aquests ajuts disposar d'edifici, d'un projecte arquitectònic, un projecte museològic i de gestió, un projecte museogràfic, un pla de finançament per a l'execució del projecte i un pla de viabilitat o sostenibilitat per al futur.
- **Subvenció per documentació.** Destinada a cobrir el dèficit endèmic en aquesta matèria.

A banda d'aquestes línies continuaran les ja tradicionals de lliure concurrència per a activitats, i si hi ha disponibilitat pressupostària se'n crearan d'altres de noves per a exposicions temporals.

5.1.3. **Noves tecnologies**

Els nostres museus han d'estar totalment oberts al nou món digital i virtual que s'està estenent. En aquesta línia, a finals de 2008, el Servei de Museus estarà en condicions de fer consultable per Internet tot el patrimoni dels nostres museus. També s'està avançant en els mecanismes per a fer consultable a través de la xarxa els inventaris de Béns d'Interès Culturals Mobles i de Béns catalogats mobles. També s'està preparant, i aviat n'hi haurà resultats, el treball on line entre museus, a través de projectes de l'Anella Cultural (conferències on line entre diferents museus en temps real). Un altre element és el web corporatiu de museus.

S'estan explorant nous models basats en entorns virtuals.

5.2. Estructuració del sistema de museus

5.2.1. Els museus nacionals

Volem acotar el nombre de museus nacionals i frenar-ne el creixement indiscriminat, a vegades al marge de les prescripcions i del consell de la Junta de Museus de Catalunya. En aquest sentit proposem quatre museus nacionals (ara per llei n'hi ha tres i de *facto* quatre), dos nous grans museus nacionals, molt imbricats en la totalitat del territori del país i ja reclamats en la discussió del projecte de llei de museus del 1990. Aquests dos museus abastarien la totalitat del coneixement de la nostra societat. Un englobaria les ciències socials i l'altre abastaria el món del coneixement de la història natural. Acompanyarien aquests dos museus nacionals uns altres dos de coneixement parcial o sectorial, ja existents: El Museu Nacional d'Art de Catalunya i el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.

→ 5.2.1.1 El Museu Nacional d'Història, Arqueologia i Etnologia

Aquest museu abastaria el coneixement de les ciències socials, potenciant el discurs transversal, des de múltiples mirades. No sols ens parlaria de les formes de vida, dels esdeveniments i de l'evolució cultural produïda al llarg del temps en el territori que avui coneixem com a Catalunya, sinó que també presentaria els grans temes d'actualitat. El discurs del museu pot ser diacrònic (des de la prehistòria fins avui) o temàtic (el paisatge, les migracions, l'habitatge, etc.), però aprofundint fins les arrels temporals més profundes d'aquests temes, de manera que puguem veure com han anat canviant les realitats al llarg del temps. Això, de fet, és tan sols una exploració de les possibilitats que té un museu d'aquesta mena. En el seu moment s'haurà d'aprofundir en el model museogràfic i de gestió concret que es durà a la pràctica.

Els actuals museus d'Història de Catalunya i d'Arqueologia de Catalunya, junt amb la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya, passaran a ser el nucli fundacional del futur museu.

Per al disseny d'aquest museu es crearà una comissió d'experts liderada per un comissionat, que elaborarà el projecte definitiu i es definirà sobre la conveniència, apuntada per un sector de la Junta de Museus, de mantenir la marca de Museu d'Arqueologia de Catalunya, que podria encapçalar el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona.

→ 5.2.1.2. El Museu Nacional d'Història Natural

Aquest museu acolliria les ciències de la terra (biologia, geologia, zoologia, botànica, paleontologia) per a donar-nos una àmplia visió de la biodiversitat passada i present del nostre país. Segurament haurà de tenir una forta proximitat a la realitat present del nostre entorn, tant pel

que fa als grans espais artificialitzats com a les zones amb algun tipus de preservació (parcs, PEINs, etc.).

El nucli fundacional del museu el formarien els actuals Museus de Geologia i Zoologia de Barcelona, l'Institut Botànic de Montjuïc i el Museu de Paleontologia de Sabadell.

→ 5.2.1.3. El Museu Nacional d'Art de Catalunya

Actualment és el gran museu del nostre país. Ens parla de 1000 anys de creació plàstica a Catalunya. Cal repensar, al seu moment, el model de relació entre el MNAC i el MACBA i com els dos museus poden participar d'una manera coordinada en la vertebració museística del patrimoni artístic del país.

→ 5.2.1.4. El Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica

Aquest museu ens parla de l'evolució tecnològica i de la industrialització del nostre país. Els retocs que s'hi facin afectaran bàsicament al seu sistema museístic territorial, com veurem més endavant.

5.2.2. Els sistemes dels museus nacionals

De la seu central dels museus nacionals penjaran les xarxes territorials de caire temàtic, compostes per museus (que anomenarem museus-secció) i ens patrimonials museïtzats (fàbriques, monuments, jaciments arqueològics i paleontològics, jardins botànics, molins, etc.). Tant els museus com els ens patrimonials seran els més representatius de la seva temàtica en el territori, i complementaran el discurs i/o les col·leccions de la seu central del museu. Només podran formar part dels museus nacionals aquells museus registrats que tinguin uns estàndards de qualitat mínims. El conjunt del museu nacional ha de destacar per la seva excel·lència. Sota aquest criteri, cada museu nacional escollirà els membres del seu sistema amb lliure voluntat per ambdues parts. La declaració de museus secció requereix l'aprovació de la Junta de Museus, que també la pot proposar. A banda dels components bàsics dels sistemes, els museus nacionals podran establir convenis de col·laboració o contractes-programa amb tots els museus que considerin adients per a l'assoliment dels seus objectius concrets de recerca, difusió, etc. Cada unitat museística (una entitat jurídica pot tenir diverses unitats museístiques diferenciades) del registre de museus de Catalunya només podrà formar part d'una sola xarxa nacional.

→ 5.2.2.1. El sistema del Museu Nacional d'Història, Arqueologia i Etnologia

Com hem dit, aquest museu serà el gran vertebrador museístic del país respecte d'aquestes temàtiques. Disposarà d'un sistema amb tres xarxes: xarxa de museus d'història local i de monuments, xarxa de museus i jaciments arqueològics (s'hi incorporarà un centre de recerca i

anàlisi de restes arqueològiques) i xarxa de museus d'etnologia i ens patrimonials d'interès etnològic.

Per accelerar el procés, ser proactius i fer un servei al territori, s'iniciarà la creació de la xarxa nacional de Museus d'Etnologia (provisionalment sota la gestió directa del Servei de Museus fins a la creació del museu), sense esperar a tenir el nucli central definit. D'aquesta manera, quan es creï la seu central, les xarxes territorials estaran en ple funcionament, atès que també ho estan ja les de monuments i de museus i jaciments arqueològics. Per tant serà un museu muntat de baix cap a dalt, i amb això el pes territorial quedarà garantit en el futur museu.

Aquest museu haurà de tenir una representació central potent, en consonància amb el seu enorme potencial territorial; per aquesta raó el definim com el principal museu català. Ha de ser el gran aparador de Catalunya i per això cal que la seva presència al territori sigui important.

→ 5.2.2.2. El Sistema del Museu Nacional d'Història Natural

El formarien bàsicament els museus d'història natural i els jardins botànics i jaciments paleontològics, ubicats en el conjunt del territori, seguint com sempre el criteri d'excel·lència esmentat. Tanmateix, com s'ha dit abans, aquest museu haurà d'establir evidents llaços de treball amb les diferents figures d'espais protegits existents al nostre país. De tal manera hi haurà una relació fluïda entre la biodiversitat passada, en alguns casos ja inerta, que representarien els museus, i la biodiversitat present i viva dels espais naturals.

Així com al Museu Nacional d'Història, Arqueologia, i Etnologia plantejem engagar aquesta legislatura la xarxa territorial que encara falta, la d'etnologia, al museu d'Història Natural proposem actuar de la mateixa manera. Per tant, la xarxa territorial estarà en funcionament mentre es defineix el conjunt del museu, i com en el cas anterior influirà en la forma que es pretén dissenyar. També, com en el cas d'etnologia, la seva gestió es durà directament des del Servei de Museus, fins a la creació del MNHN.

→ 5.2.2.3. El Sistema del Museu Nacional d'Art de Catalunya

El MNAC haurà d'estendre més el seu desplegament en el territori, de manera que actuï efectivament com a museu nacional. En aquest desplegament els museus de l'Església podran jugar un paper primordial.

→ 5.2.2.4. El Sistema del Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica

El mNACTEC actualment és el museu nacional amb un major desplegament al territori. Aquest desplegament s'haurà de racionalitzar, planificar i avançar en consonància amb les possibilitats del museu i sota l'estricta prisma de l'excel·lència i l'adequació al discurs dels museus nacionals. En aquest sentit les denominacions de les entitats adherides al sistema hauran d'adaptar-se a les que siguin comunes a tots els museus nacionals.

5.2.3. Els museus d'interès nacional

Tal com diu la llei de museus els Museus d'Interès Nacional són els museus que *per la importància i el valor del conjunt dels béns culturals que apleguen, per les característiques generals o específiques de les seves col·leccions o perquè l'interès de llur patrimoni museístic depassa el seu marc, tenen una significació especial per al patrimoni cultural de Catalunya.* En aquests moments, a Catalunya hi ha 5 museus d'aquestes característiques: Museu d'Art Contemporani de Barcelona, Museu Picasso, Museu Marítim, Museu Episcopal de Vic, Museu Monestir de Montserrat.

La Junta de Museus de Catalunya demana una moratòria en aquesta denominació i proposa no declarar-ne més a curt termini.

5.2.4. La Xarxa de museus locals de Catalunya

És l'únic element de nova creació i on més calia actuar. Tanmateix, no s'està plantejant una reedició de l'extinta xarxa de museus locals i comarcals.

La Xarxa de Museus Locals de Catalunya proposa atendre la realitat territorial existent. Un museu només es pot fer on hi ha patrimoni a gestionar; el criteri no pot ser exclusivament geogràfic, o poblacional, hi cal l'existència d'una col·lecció d'interès.

La Xarxa Nacional de Museus Locals serà una xarxa assistencial i de distribució de recursos. Hi haurien de participar: les Diputacions, els Consells Comarcals i les administracions o entitats públiques o privades que en tinguin la tutela dels museus registrats que en formaran part.

→ 5.2.4.1. Estructura organitzativa

La seva estructura organitzativa es decidirà més endavant, perquè dependrà molt de les negociacions que es facin amb les diferents administracions implicades. Sí que s'estableix, però, com a unitat bàsica de funcionament els Museus-SAM

- Creació d'unitats bàsiques d'assistència en el territori: els **Museus-Serveis d'Atenció Museística (SAM)**.

N'hi haurà com a mínim un a cada vegueria. Serà la Direcció General del Patrimoni Cultural, d'acord amb la Junta de Museus, qui determinarà quin o quins museus de cada vegueria seran SAM. La llei contempla dues possibilitats: la creació de SAMs en els museus gestionats pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, i la creació de SAMs, mitjançant conveni amb museus. S'optaria per la segona. Les raons en són múltiples:

- Potenciar museus que donaran servei al seu territori, de manera que l'acció museística assistencial arribi a tots els racons del territori.
- Dinamitzar les col·leccions que s'hi dipositen, sobretot les arqueològiques, que passarien a formar part del fons del museu corresponent.
- Rendibilitzar recursos i facilitar als museus la contractació de personal per a tal funció.

En aquests convenis bilaterals es fixarà l'aportació del Departament per a cobrir les necessitats d'infraestructura i personal i dotar al museu-SAM dels recursos que li permetin de dur a terme la seva activitat assistencial als altres museus del seu territori.

Els museus-SAM, seran membres (museus-secció) d'una de les xarxes existents dels museus nacionals. De fet, **seran el nexa orgànic entre els museus nacionals i els locals.**

→ 5.2.4.2. Finançament

El Departament de cultura estipularà una quantitat per a la Xarxa. El departament també serà qui finançarà els museus-SAM mitjançant convenis bilaterals. La xarxa podrà comptar també amb recursos d'altres administracions locals supramunicipals.

5.2.5. **Museus monogràfics**

Pel que fa als museus monogràfics s'integraran segons cada cas o bé en les xarxes corresponents de museus nacionals o bé en la xarxa de museus locals.

5.3. Els òrgans de gestió museística

Bàsicament seran tres: la Junta de Museus, la Subdirecció General de Museus i el Servei de Museus.

5.3.1. La Junta de Museus

Continuarà tenint el paper que li dóna la llei. Es potenciarà el seu paper com a ens de planificació museística i com a òrgan propositiu i consultiu.

5.3.2. La Subdirecció General de Museus

La Subdirecció General fixarà i coordinarà la política general dels museus catalans.

5.3.4. El Servei de Museus

Aquest Servei executarà les línies marcades per la Subdirecció General de Museus i adaptarà la seva estructura per a donar servei segons les necessitats del nou Pla de Museus. Com que les xarxes tindran un pes determinant en l'organització museística (xarxes de proximitat, xarxes de museus nacionals, xarxa nacional de museus locals), es crearà una Unitat de Xarxes.

5.4. Algunes actuacions específiques

El Pla de Museus treballarà per la millora del model de gestió dels museus de l'Església on la Generalitat de Catalunya participi.

Barcelona, novembre de **2007**